

Mund- og Klovesyge Hvad betyder det for Danmark

24. februar 2025

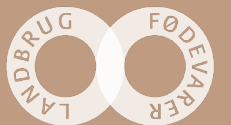
Jens Munk Ebbesen

Veterinærdirektør

Fødevare- og Veterinære Forhold

Landbrug & Fødevarer

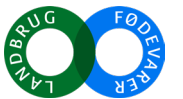
Noget at leve af. Noget at leve for.

DAGSORDEN

1. Mund- og Klovesyge – hvad er det for en størrelse
2. Status på udbrud i Tyskland
3. Hvad sker der hvis udbrud i Danmark
4. Forholdsregler - smittebeskyttelse

Mund- og Klovesyge

Mund- og klovesyge er en virussygdom forårsaget af et picornavirus.

Alle arter af kvæg, grise, vilde drøvtyggere samt får og geder er modtagelige for mund- og klovesyge.

Dyr af kamelfamilien har dog kun en lav modtagelighed.

Mund- og Klovesyge

Inkubationstid

Inkubationstiden (den tid, der går, fra dyret er blevet smittet, til det udviser symptomer på sygdom) er normalt mellem 2 og 8 dage.

- **Smittede dyr kan udskille virus, op til 4 dage før symptomerne viser sig.**
- Virus kan findes i grise i op til en måned, efter at de er blevet smittet.
- Hos kvæg kan halvdelen af de smittede dyr fortsat bære smitten efter 9 måneder, og enkelte bærer smitten i op til 2 år.
- For får og geders vedkommende er halvdelen af de smittede dyr fortsat smittebærere efter 9 uger og enkelte i op til 9-11 måneder.

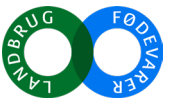
Mund- og Klovesyge

- **Smitte** - Mund- og klovesyge er meget smitsom.

Smittede dyr udskiller virus

- i deres ånde
- spyt,
- savl,
- mælk,
- sæd,
- gødning
- og urin.

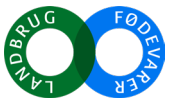
Derfor kan sygdommen smitte ved direkte kontakt fra dyr til dyr, men også via produkter fra smittede dyr..

Mund- og Klovesyge

Smitte:

- **Grise udskiller mest virus til omgivelserne med udåndingsluften.**
- Kvæg er meget modtagelige for sygdommen
- Da smittede dyr udskiller store mængder virus i deres udånding og luftbåren virus kan overleve i mange timer, kan sygdommen **smitte med vinden.**
- **Smitten kan spredes over meget store afstande.** Muligheden for luftbåren spredning er især til stede i tåget og fugtigt vejr, da mund- og klovesygevirus hurtigt inaktiveres, når den relative luftfugtighed er under 60%.
- Mennesker, der har været i kontakt med smittede dyr, kan overføre virus via tøj, på huden eller i luftvejene.
- Ikke-modtagelige husdyr, vilde dyr og fugle kan overføre virus.
- Transportmidler, der har fragtet smittede dyr, kan udsætte dyr, der efterfølgende fragtes i samme transportmiddel, for en betydelig risiko for smitte.

Forskel på Afrikansk Svinepest og Mund- og Klovesyge

	ASF	MK
Modtagelige dyr	Gris - vildsvin	Ko – får –ged-gris –vildsvin-hjortevildt
Sandsynligt omfang	Få grisebesætninger	Mange besætninger af alle klovbærende dyr
Betydning af vildsvin	Meget stor	Begrænset – dør ud over tid
Vindbåren spredning	Nej	Ja, over mange km – over hav mere end 100 km

Status – udbrud Tyskland

FMD in DEU
Brandenburg (BB)
– 1st case since 1988

Mund- og Klovesyge – Tyskland

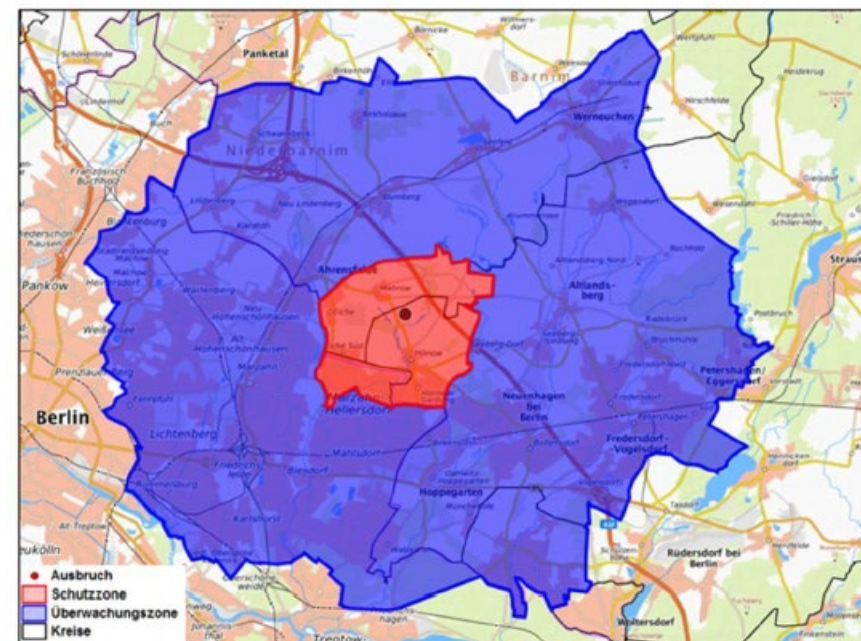
10. Januar 2025 (første i EU i lang tid)

- Udbrud i besætning med 14 vandbøfler i naturområde tæt på Berlin
- 3 bøfler døde
 - Først mistanke om Bluetongue – negativ
 - Test for MKS –positiv
 - Flere af de 11 levende bøfler havde antistoffer mod MKS – har været smittet
- De 11 bøfler slået ned

- **Smitte tidspunkt sat til medio december 2024 !!**

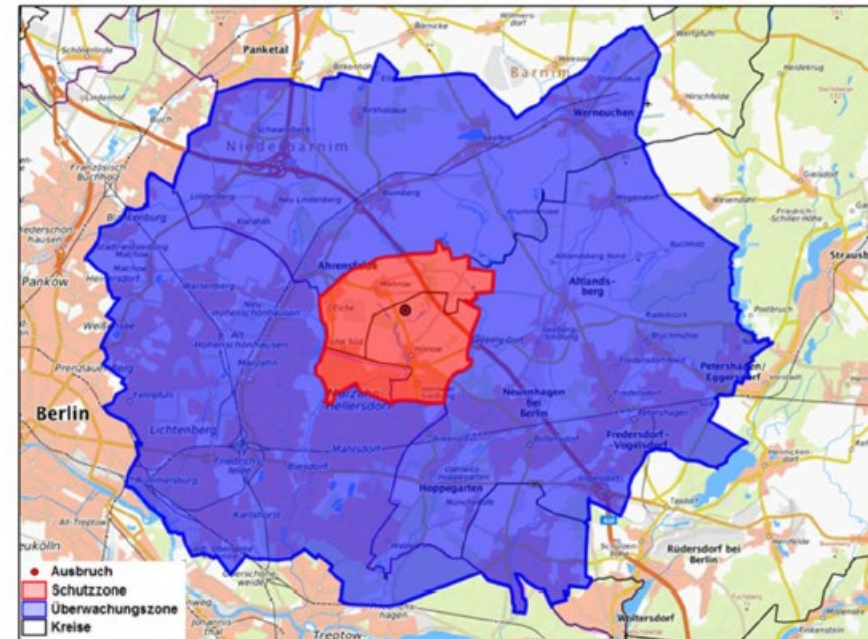
Mund- og Klovesyge – Tyskland

- 1 kilometer aflivningszone oprettet – 3 små besætninger slået ned
- 3 og 10 kilometerzone oprettet indtil 11. februar – blev forlænget til 24. februar
- Standstill i Brandenburg til 72 timer forlænget til 18. januar – Berlin til 27. januar.
- Alle besætninger i 3 og 10 kilometerzonen testet – **alle negative**
- Kalve sendt til Holland fra 125 besætninger i Brandenburg – alle modtager besætninger testet – **negative**
- Negative Bluetongue prøver testet – **negative**
 - Danmark gjort det samme før udbruddet – **negative**
- Nedlagt og fundet vildt i zoner testet – **negative**

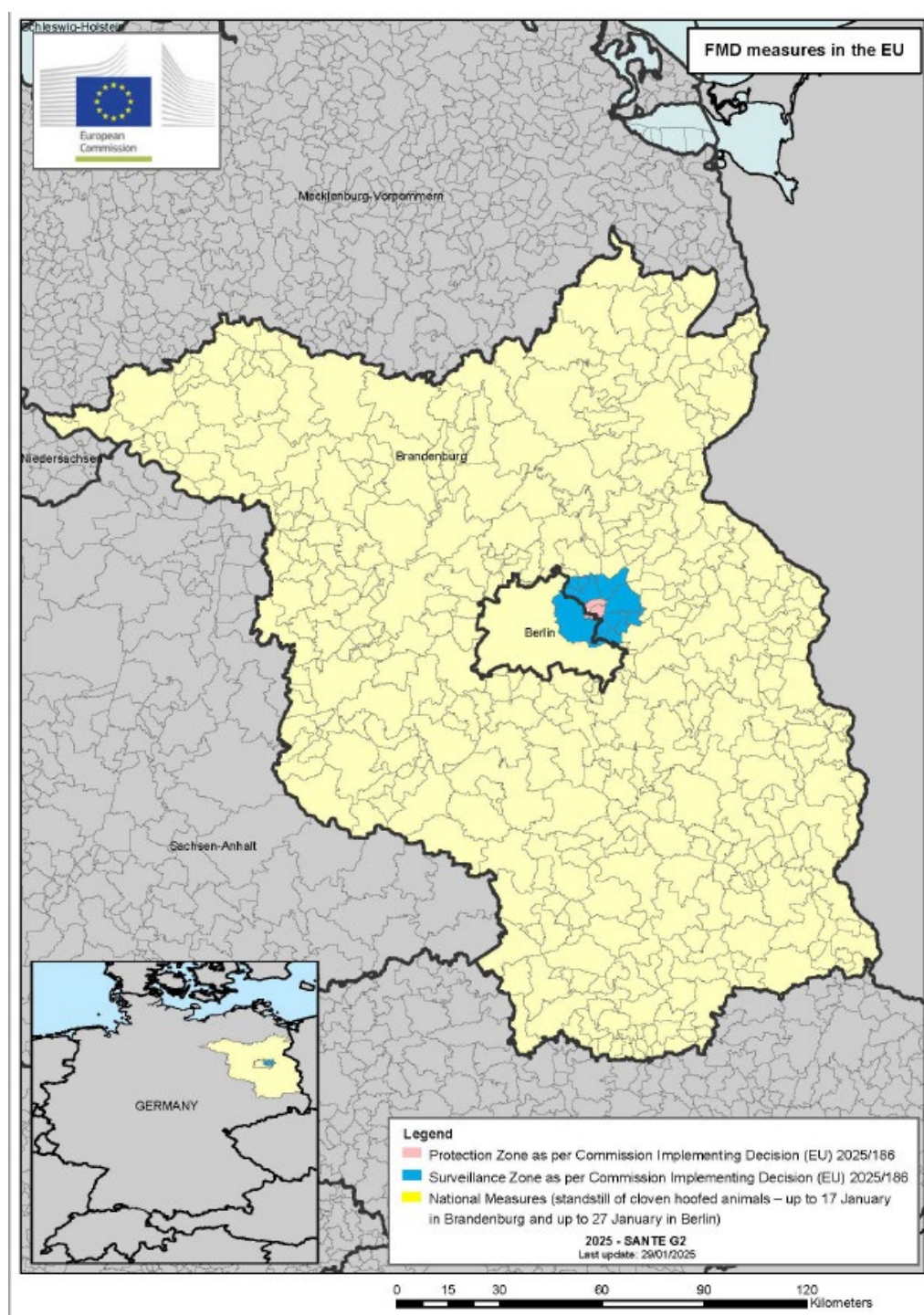
Mund- og Klovesyge – Tyskland

- De 14 vandbøfler er født og opvokset i Tyskland
- Typen af virus ligner typen der cirkulerer i Tyrkiet
 - Ejeren har været i Tyrkiet
 - **Mulig (og nok mest sandsynlige) smittevej !!**
- **Ingen nye fund siden 10. januar 2025 !!**
 - **Så heldig indtil videre !!**

Mund- og Klovesyge – Tyskland

– Regionalisering EU

FVST Trusselsvurdering pr 15. januar 2025

Fødevarestyrelsen vurderer, at truslen til danske klovdyr er **LAV**. Sandsynlighed for introduktion af MKS til Danmark som følge af MKS-situationen i Tyskland er følgende smitteveje:

Smitteveje med **meget lav** sandsynlighed for introduktion:

Levende dyr
Avlsmateriale
Dyretransporter
Luft
Vilde dyr
Produkter
Biprodukter

Smitteveje med lav sandsynlighed for introduktion:

Jagtturisme
Turisme
Anden transport til danske besætninger

For at nedbringe risikoen for overførsel af smitte til danske besætninger med klovbærende dyr gør Fødevarestyrelsen opmærksom på følgende regler:

- Transportmidler, der har transporteret dyr i udlandet, skal rengøres og desinficeres hurtigst muligt efter aflæsning af dyrene. Dette gælder også for indenlands transport.
- Dyr, herunder klovbærende, må ikke fodres med køkken- og madaffald.

Forløb af et udbrud af mund- og klovesyge

Fødevarerstyrelsen bestemmer

Men de koordinerer gerne og de bruger de nationale ekspertgrupper – inklusive erhvervet

Landbrug & Fødevarer

► **B**

KOMMISSIONENS DELEGEREDE FORORDNING (EU) 2020/687

af 17. december 2019

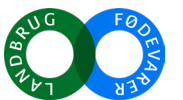
om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 for så vidt angår regler om forebyggelse og bekæmpelse af visse listeopførte sygdomme

(EØS-relevant tekst)

(EUT L 174 af 3.6.2020, s. 64)

Mistanke i en besætning

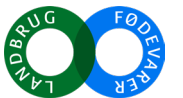
- Mistanke i en besætning
 - Fødevarestyrelsen rykker straks ud til besætningen og udtager prøver, der skal hasteindsendes til SSI, der straks skal gå i gang med analyserne – offentligt tilsyn
 - Besætningen afspærres for adgang
 - Mælk må ikke afhentes
 - Dyr må ikke fraflyttes eller indsættes
- SMS og mail sendes til interessenter – kun for at gøre opmærksom på, at der er et muligt problem
- Svar normalt næste morgen

Mistanke på et slagteri

- Portene lukkes – helst kun kortvarigt
- Beredskabet tilkaldes fra Fødevarestyrelsen
- Hvis beredskabet opretholder mistanken – besætningsbesøg og OT på besætning
- Slagtning kan genoptages til beslag (når det går godt)

- Prøver til SSI
- SMS og mail sendes til interessenter – kun for at gøre opmærksom på, at der er et muligt problem
- Svar næste morgen

Udbrud dag 0

- Afhængig af udbrud – stand still – 0 transport af relevante dyrearter ind – ud – indenfor og gennem. Område afhænger af vurdering - kan være nationalt – varighed afhænger af udbrud
- Besætningen slås ned
 - Smittefarlige kontakter kan slås ned forebyggende
 - Eventuel forebyggende nedslagtning af nære naboer
- Etablering af 3 og 10 km-zone
- Tilbagedatering fra symptomstart WOA 14 dage EU 21 dage – men andre lande kan stille andre krav

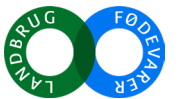

Udbrud L&F – beredskabsudvalget indkaldes

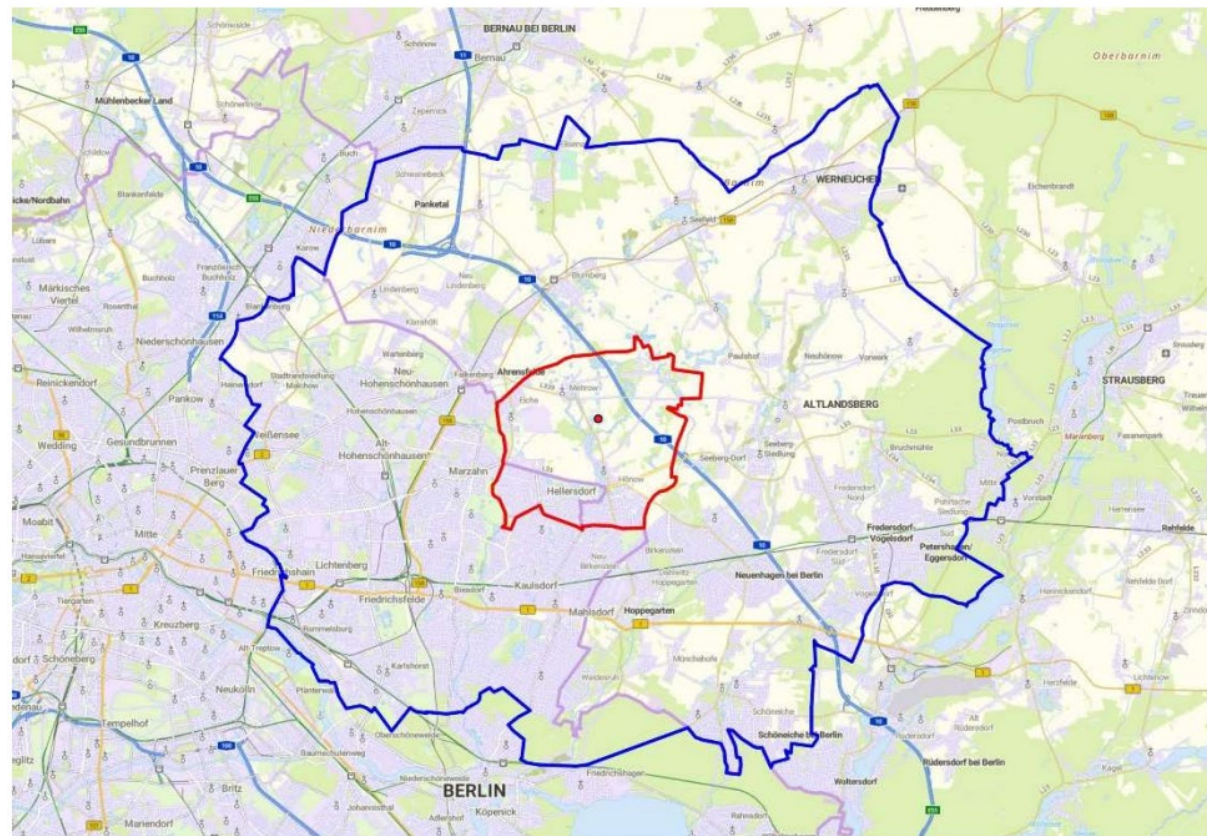
Udbrud L&F

- Nedsættelse af intern task force

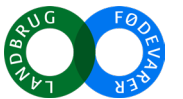
3- og 10 km zoner

- Ingen flytning af noget som helst uden tilladelse
- Restriktivt
- Minimum 30 dage
- Besætninger screenes
- Klinik og prøver

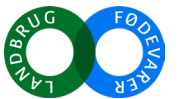
Efter ophævelse af stand still

- Regionalisering er formentlig gennemført – kan være 3- og 10 km-zonen ved enkelt udbrud
- ”Normalisering” udenfor det regionaliserede område
 - Slagtninger, transport mellem besætninger og levedyrs-transport til EU-lande kan genoptages
 - Samhandel med kød og andet muligt – hvis oprindelse udenfor zonerne

Eksport af kød og mejeriprodukter

- Mange lukker for DK
- Nogle accepterer regionalisering

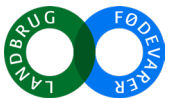
Fri status

- Efter plus 30 dage kan 3- og 10 km-zonen hæves, hvis alt er gået godt – men mest sandsynligt meget længere, fordi der er mange smittede besætninger
- WOAH zonen/landet frit 3 måneder efter sidste udbrud i et ellers frit land

Komplikationer

- Smittespredning kan fortsætte fra 3 dage til adskillige måneder
- Antal besætninger median fra 5-13 afhængig af scenarie – men kan være over 100
- Vaccination kan komme på tale – men med mindre de straks slagtes, forlænges 3. lands eksportstop
- Fødevarestyrelsen får ressourceproblemer
- Destruktionskapacitet

Forholdsregler – smittebeskyttelse

FVST anbefalinger pr 15. januar 2025

Fødevarestyrelsen anbefaler:

- 1) særlig opmærksomhed på ikke at hjembringe smitte via udstyr, herunder tøj, skydestok, våben, støvler, jagthund, kød og jagttrofæer til Danmark, hvis man har været på jagt i udlandet og særligt inficerede område.
- 2) særlig opmærksomhed på ikke at hjembringe smitte via udstyr, herunder tøj, cykel, støvler m.m, hvis man har været i naturen i områder med udbrud af MKS.
- 3) at alle danske besætninger med klovbærende dyr løbende sikrer sig, at de opretholder god smittebeskyttelse og skærper overholdelse af alle foranstaltninger, så spredning af MKS til Danmark forebygges. Herunder, anbefales 48-timers karantæne før kontakt med danske besætninger, efter at man har været i kontakt med landbrugsdyr i områder med MKS, eller hvis har opholdt sig i områder med udbrud af MKS, for at forebygge, at man medbringer dyresygdomme til Danmark.
- 4) **at dyreejere og dyrlæger er ekstra opmærksomme på sammenfaldende symptomer på hhv. Bluetongue og MKS, så MKS overvejes som alternativ diagnose ved mistanke om Bluetongue, især ved vedvarende sygdom.**

Tak for jeres opmærksomhed !

Spørgsmål ?

